

ARTA DE A RECOMANDA O CARTE

*Ivan PILCHIN,
redactor-șef*

De câțiva ani buni, Bill Gates, cunoscutul antreprenor și filantrop american, unul dintre fondatorii companiei Microsoft (ale cărei produse digitale le utilizez în timp ce scriu acest text), recomandă, în ajunul sărbătorilor de iarnă sau pentru perioada estivală, o selecție din 5 cărți care l-au impresionat de-a lungul anului. Sunt volume de ficțiune, istorie sau de popularizare a științei. Cărți cu subiecte variate care solicită un cititor entuziasmat de cunoaștere și deschis spre problemele actuale ale umanității.

Urmărindu-l pe Bill Gates, în ipostaza sa de cititor, urmărim, de fapt, nu doar un *trendsetter* de pe piața globală de carte, ci și tendințele magistrale ale timpului, idei și valori care conturează mentalitatea colectivă a momentului. Căci, probabil, în condițiile lumii moderne, o recomandare de carte din partea lui Bill Gates, un *influencer*, a cărui autoritate și imagine publică îi asigură încrederea unui auditoriu aproape global, devine mai mult decât o sinceră împărtășire a experienței de lectură, ci, inevitabil, și un program umanist și iluminist conștient asumat. Câți cititori vor urma recomandările lui Bill Gates? Cu siguranță, foarte mulți. Care va fi, prin urmare, impactul cărților? Enorm!

Și totuși, înainte să devină persoana care recomandă cărți, Bill Gates, așa cum mărturisește el însuși într-un interviu pentru *The New York Times*, a fost și continuă să fie un atent colecționar al recomandărilor celorlalți, ceea ce, să recunoaștem, e o calitate notabilă:

„Mereu mi-a plăcut să primesc recomandări de la alți oameni, chiar și când eram mic. Obişnuiam să-mi întreb profesorii despre cărțile lor preferate și parcurgeam listele pe care mi le dădeau. Și bibliotecara școlii noastre obișnuia să-mi sugereze lucruri de citit. Ea îmi dădea adesea cărți destinate copiilor mai mari decât mine, ceea ce era foarte interesant pentru mine.”

Un asemenea dialog, prin cărți, încurajarea și satisfacerea curiozității este, cred, un lucru esențial nu doar în formarea unui intelectual sau a unui inovator cult, ci și a unei comunități inteligente care mizează pe inovații și cultură. Reușind să citească anual în jur de 50 de volume și povestind despre acestea, Bill Gates susține astfel, prin exemplul propriu, programele educaționale sprijinite de el în cadrul Fundației Gates. Vocația și individualitatea celui care citește, însă, prevalează și rămâne hotărâtoare:

„Cărțile, cred că, sunt una dintre cele mai bune modalități de a învăța despre lume, așa că îmi place să citesc lucruri care mă învață ceva nou. Lista mea de lectură include mereu o mulțime de cărți de istorie și știință. (...) Citesc doar câteva romane în fiecare an. De obicei, ajung să-mi placă, așa că poate ar trebui să încerc să citesc mai multe.”

Fenomenul recomandărilor de carte a luat astăzi amploare și merită un studiu aprofundat. Bloggeri sau vloggeri, edituri sau reviste, instituții de învățământ sau cele de cultură propun sau sugerează, recomandă sau comentează, interpretează sau compară, într-o manieră obiectivă sau subiectivă, dezinteresată sau cointerresată, competentă sau superficială, cărți, multe cărți, foarte multe cărți. Asigurând, bineînțeles, astfel circuitul ideilor, făcând mize, perpetuând, facilitând și stimulând comunicarea culturală.

Arta recomandării de carte poate și merită a fi învățată de-a lungul întregii vieți. Oricare ar fi cărțile recomandate, ele ar putea deveni niște punți foarte intime și totodată destul de trainice, bazate pe încredere, responsabilitate și empatia dintre cei care recomandă și cei care acceptă recomandarea. Ar putea, dar nu e și obligatoriu să devină.

Un rol special în trasarea acestor punți între oameni și cărți revine bibliotecarilor. Așa cum s-a întâmplat și în cazul lui Bill Gates care a acceptat provocarea bibliotecarei din școala sa de a citi cărți „destinate copiilor mai mari decât mine”. Ne rămâne doar să ne imaginăm acea bibliotecară și acele cărți recomandate de ea micului Bill. Poate, și altor colegi de-ai săi. Care însă a fost numărul elevilor care au urmat recomandările acelei bibliotecare? Cu siguranță, mare. Care este efectul acelor recomandări? Cel puțin, în cazul lui Bill Gates, enorm!